

ATHELAS Sinfonietta

ATHELAS. Foreløbig ledelsesberetning 2022

Til projektstøtteudvalgets evaluering af ATHELAS sinfonietta Copenhagens virksomhed i 2022.
Udarbejdet december 2022.

Oplysninger

Den selvejende Institution
Athelas Sinfonietta Copenhagen
Musikhuset, Vesterbrogade 159, 1620 Kbh.
CVR nr: 26598125

Ensemblechef

Stine Nissen

Nuværende bestyrelse:

Peter Friis, formand – ledelseskonsulent
John Frandsen, næstformand – komponist og organist
Mina Fred – musiker i ATHELAS
Andras Olsen – musiker i ATHELAS

Beretning

Formål og berettigelse

ATHELAS sinfonietta Copenhagen er et specialensemble med en særlig forpligtelse overfor udviklingen af ny kompositionsmusik, ligesom vi er forpligtet til at præsentere og formidle kompositionsmusik fra 20. og 21. århundrede generelt. Vi bestiller og fremfører hvert år en række nye værker skrevet til mindre orkester. Ligesom vi årligt præsenterer flere koncerter med danske komponisters værker fra 20. og 21. århundrede. Værker, der ikke fremføres af andre aktører end ATHELAS. ATHELAS betydning for udvikling af dansk kulturarv og varetagelse af dansk partiturmusik er derfor substantiel.

Herudover er ATHELAS stort set alene om at præsentere et dansk publikum for de internationale trendsættere, der præger international samtidig kompostionsmusik. Det er en del af opgaven med at være inspiration for branchen at kunne præsentere internationale tendenser i en dansk sammenhæng. Endelig spiller ATHELAS en stadig vigtigere rolle for de producenter, komponister og øvrige aktører, der ønsker at præsentere tværestetiske mindre og mellemstore produktioner - både i forhold til at præsentere urpremierer og nyere tværestetiske produktioner, der kræver et ensemble med særlig forståelse for vor tids kompostionsmusik.

ATHELAS skal være et fyrtårn til kunstnerisk inspiration for musikbranchen. Den opgave er vi stolte af og ydmyg over at løfte.

Vi oplever øget efterspørgsel blandt samarbejdspartnere efter ensembles særlige evne til og talent for at fortolke ny musik, og vi har på trods af flere koncertaflysninger pga. corona i 2022 efterlevet vores rammemål om antal koncerter, - ikke mindst fordi behovet for samarbejde med et specialensemble med ATHELAS' kompetencer er meget stort. Ligesom vores rammemål på

publikumsområdet er stort set efterlevet trods vinterens corona-aflysninger af vores koncertprogram.

Nye værker, transmissioner, indspilninger og dokumentation

Hvert år bestiller og fremfører ATHELAS en række nye værker skrevet for sinfonietta besætning. Det bliver årligt typisk til mellem fem og syv nye værker pr. år, og her er tale om både hele tværestetiske forestillinger som f.eks. Anders Nordentofts, Niels Rønsholts og Matias Vestergaards operaer, som vi alle har præsenteret i 2022 eller kortere værker for ensemble som Erik Højsgaards eller Lars Klits nye kompositioner, som vi også har præsenteret i 2022.

ATHELAS forstærker år for år profilen som danske komponisters fødselshjælper. Denne opgave definerer ensembles profil, og ensemblet skærper fortsat den dialogsøgende måde at samarbejde med komponisterne på. En særlig måde at musicere på, hvor musikerne i ensemblet er trænet i at være i direkte dialog med komponisterne omkring skabelsen af musikken, når musikken skal møde verden første gang. Vi oplever at komponister fra ud- og indland er meget trygge ved den sparring, som de får hos ATHELAS. En funktion, som vi skatter og værner om.

Vi er bevidste om ensembles afgørende rolle for såvel mere etablerede danske komponister som de helt unge komponist-talenter, og vi prioriterer derfor at alle urpremierer lyd- og videodokumenteres, og efterfølgende stilles til rådighed til komponisterne. Ligesom vi indgår i et tæt samarbejde med DR, om at danske komponister transmitteres på DR/P2. DR/P2 har haft fire planlagte transmissioner, hvor af to desværre er blevet aflyst pga. corona i 2022. Alle videooptagelser tilgængeliggøres i øvrigt på ATHELAS' youtubekanal, hvor såvel forlag, producenter og komponister anvender dem, som et redskab i deres arbejde med promotion og tilrettelæggelse.

En del af ATHELAS opgave med at udvikle dansk kompositionsmusik og kendskabet her til er, at sikre en række værker årligt indspilles og udgives. I 2022 har ATHELAS indspillet komponisterne Britta Bystrøm, Anders Nordentoft og Niels Rønsholt, der alle er klar til CD-udgivelse i 2023.

En uvurderlig samarbejdspartner i tværestetiske produktioner – en investering

(Se oversigt over årets koncerter som tabel bagerst i dokumentet).

Trods corona-aflysninger i vinteren og foråret '22 har ATHELAS indfriet sit rammemål med 18 koncerter i 2022. Af disse har ikke mindre end tre produktioner været omfattende tværestetiske produktioner, som ATHELAS har valgt at investere økonomisk i, da netop de mellemstore sceniske og tværestetiske produktioner har været hårdt ramt af coronaårenes udsættelser og aflysninger.

ATHELAS har således taget økonomisk medansvar for at hele tre nye operaer kunne se dagens lys i 2022, og vi har valgt at investere den egenkapital, som ensemblet havde akkumuleret i 2020 og 2021 i disse produktioner. Alle produktioner har spillet for udsolgte huse i august og oktober.

Koncerter 2022

På trods af coronaaflysninger har ATHELAS præsenteret hele seks urpremierer med danske komponister og har sat disse i perspektiv til to af vores helt store komponister: Per Nørgaard og Hans Abrahamsen. Ligesom vi har præsenteret et par internationale nedslag.

Vi tager det også som et udtryk for anerkendelse af ensembles kunstneriske niveau og evne til at fortolke samtidens musik, at DR valgte os som ensemble til deres Malko-konkurrence, hvor unge dirigenter skulle tage livtag med et samtidigt repertoire.

Sidste år på den gældende rammeaftale

Der er indlysende behov og interesse for, at ATHELAS præsenterer både de ganske nye danske komponister, de mere veletablerede danske komponister samt præsenterer internationale tendenser i vor tids kompostionsmusik. Gør ATHELAS ikke dette, sker det ikke i Danmark. Der er samtidig stort behov for at ATHELAS påtager sig ansvar i de tværæstetiske opsætninger.

Den ramme, ATHELAS opererer i, er positivt udfordret. Forstået således, at vi simpelthen har svært ved at imødekomme omverdenens ønsker og forventninger til os som kunstnerisk raffineret specialensemble, der er forpligtet på 20. og 21. århundredes musik. Derfor ser vi også frem til samtalen i 2023 med projektstøtteudvalget om de kommende fire års rammeaftale, idet 2023 er sidste år under den nugældende rammeaftale.

Publikum og samarbejdspartnere – og gentagelseskoncerter

ATHELAS publikum består for store dele af professionelle musikudøvere og -skabere. Over 50 pct. af ensembles billetter sælges enkeltvist (ikke parvist som ellers udbredt) til personer med hverv eller tilknytning til musikbranchen. Det glæder os, da denne publikumsgruppe er den primære ifølge vores rammeaftale. Men det betyder også, at der er basis for at udvide publikumsgruppen betragteligt med ledsager-billetter til vores kernemålgruppes venner og familie, der må formodes at høre til blandt kulturforbrugere landet over. ATHELAS vil i de kommende år arbejde med at forynge og udvide publikum.

ATHELAS har i 2022 taget hul på en strategi med at præsentere koncerter sammen med andre kulturaktører. Dette har – trods corona – f.eks. udmøntet sig i samarbejde med Statens Museum for Kunst.

Målet med sådanne relationer er at udvide ATHELAS' målgruppe med kulturforbrugere generelt fremfor alene at fokusere på at positionere ATHELAS koncerter hos et musikfagligt publikum. Vi vil arbejde målrettet videre med nye samarbejdsrelationer i 2023 og 2024 for det første for at øge målgruppen og for det andet for at kunne arbejde med gentagelseskoncerter med henblik på at kunne udvide antallet af koncertgængere til ATHELAS koncerter.

Formidling og publikumsudvikling

Når ATHELAS' publikum er et så veluddannet musikfagligt publikum kan koncertformidling næsten opleves sekundær. Derfor har de traditionelle koncerter i regi af ATHELAS alene været formidlet gennem værkpræsentationer på koncertdagen samt programnoter. Mens de store samarbejdsprojekter er formidlet af samarbejdspartnere som Operafestivalen og Museet for samtidskunst, der med succes sikrer markedsføring til et bredere publikum og på den måde bibringer en udvikling af publikum. ATHELAS har altså i perioden udvidet sit publikum gennem samarbejdsaftaler, der har indebåret øget formidling. ATHELAS egne koncerter har primært været rettet mod et specialiseret musikfagligt publikum.

I de kommende år ønsker ATHELAS at øge publikum til egne koncerter, hvilket igen betyder at formidlingsrammen skal opprioriteres væsentligt i forhold til tidligere. Arbejdet med den strategi er

igangsat i sidste kvartal af 2022 og skal udmønte sig i en ny attitude til formidling af vor tids ny musik, der både inkluderer, at den sættes ind i musikhistorisk ramme (20. og 21. årh.) og på forskellig vis perspektiveres til samtidens øvrige kunstudtryk. Denne strategi vil også være afhængig af den rammeaftale, der skal fastlægges i løbet af 2023.

Internationalt

Ensemblet har ikke formået at få en international aktivitet realiseret de seneste år. Her har vi været ramt af internationale nedlukninger pga. pandemien. Vi forventer, at vi i 2023 – som minimum – igangsætter et nordisk samarbejde med et svensk og et norsk ensemble om bestilling af nordiske værker samt nordisk turnévirkksomhed. Et flerårigt projekt, som vi håber på at kunne forankre nationalt gennem et samarbejde med en aktør med nordisk netværk som f.eks. Edition S. Det er ambitionen at opbygge et internationalt samarbejde, der fører til tilbagevendende koncertaktivitet først og fremmest i Norden, men sekundært i vores nabolande.

Samarbejde med fonde

ATHELAS har frem til og med tredje kvartal 2022 arbejdet med at søge fondsstøtte til samlede sæsoner eller udvalgte værker. ATHELAS har traditionelt nydt godt af velvilje fra danske fonde.

Fremover vil ATHELAS arbejde med programspor af flere års varighed, hvilket vil betyde at ATHELAS vil søge om fondsstøtte til flere år ad gangen fokuseret på særlige programmæssige tiltag med klart definerede kunstneriske mål. Det er vores ambition, at vi således kan begynde at arbejde mere langsigtet, hvilket giver mulighed for at booke musikere og dirigenter med en længere planlægningshorisont, og generelt drive ensemblet mere professionelt. Denne omlægning af fondsstrategien sker i slutningen af 2022 og vil føre til en ny måde at arbejde på fra 2023 og frem. Ligesom den nye strategi vil gøre det lettere for de danske fonde at se præcis, hvad deres støtte anvendes til.

Ensemblets musikere

ATHELAS sinfonietta-besætning består af 16 musikere, der er solister på hver deres instrument samtidig med, at de er erfarne ensemblemusikere. Det er kravet til en musiker i en sinfonietta, hvor hvert instrument er solistisk besat.

I 2022 er hele to af ensemblets 16 pladser blevet genbesat og ensemblet er nu fuldtalligt bestående af 16 musikere med meget høj grad af specialisering, faglighed, teknik og kærlighed til ny musik. Med disse to nye besættelser kan ensemblet siges at have fuldført et egentligt generationsskifte.

Ensemblet optræder hovedsageligt som sinfonietta, men af og til også som blæser- og strygerkvartet. Blæserkvartetten er netop blevet udvalgt som vækst-ensemble i Musikhusets- og Art Music Danmarks vækstindsats, og ATHELAS' blæsere vil således få en privilegeret mulighed for at arbejde målrettet med at skærpe kvartetten yderligere i 2023 ved siden af de normale prøveforløb.

Sekretariatet, bestyrelsen og good governance

ATHELAS har gennem de sidste år arbejdet med en reduceret fastansat medarbejderstab og flere timeansatte. Corona har ikke gjort det opportunt at ændre dette. I forhold til aktivitetsniveauet er ensemblets administration underbemandet.

I 2022 har ensemblet ved indgangen til sidste kvartal fået en ny ledelse og sekretariatet skal nu genopbygges med både musikfaglig og kommunikativ kompetence, da ensemblet har behov for flere ressourcer i sekretariatet, hvis ATHELAS skal kunne imødekomme de mange ønsker om samarbejde. I starten af 2022 skal bestyrelsen ligeledes udvides, så bestyrelsen igen er fuldtallig. Bestyrelsen har som del af arbejdet med ministeriets anbefalinger til good governance taget initiativ til at aflønne bestyrelsesmedlemmerne for deres indsats.

Målrapportering

Opgaver og mål for ATHELAS Sinfonietta Copenhagen

Opgave/ Indsatsområde	Resultatmål	Målopfyldelse
Koncertvirksomhed	Gennemføre koncerter af højeste kunstneriske kvalitet lokalt, nationalt og evt. i udlandet.	Opfyldt
Formidling og publikumsudvikling *	Virke som inspirator for udviklingen af et rigt musikliv i Danmark	Opfyldt
Formidling og publikumsudvikling*	Nye publikumsgrupper oplever koncerter af højeste kunstneriske kvalitet i hele landet.	Opfyldt
Formidling og publikumsudvikling*	Målrettet synlighed lokalt, nationalt og evt. i udlandet via markedsføring og medieomtale.	Opfyldt

**Se uddybende kommentar i afsnittet 'Formidling og publikumsudvikling.*

Oversigt over årets målopfyldelse

Måltal 2022	Koncerttal			Publikumstal		
	Mål	Forventede	Realiserede	Mål	Forventede	Realiseret
Koncerter i lokalområdet	8	9	8	1600	1600	1435*
Koncerter i resten af landet	2	2	1	300	300	325
Koncerter i udlandet*	1	0	0	300	300	0
Tværæstetiske produktioner	6	6	9	1200	1200	1500
Koncerter i alt	17	17	18	3400	3400	3260

**Corona betød aflysning af aktivitet udenlands og det er ikke lykkedes at realisere nye koncerter udenlands i 2022. Det forventede antal publikummer til lokale koncerter er ikke indfriet, da vi har haft to aflyste lokale koncerter i vinteren 2022 pga. corona.*

Oversigt over måltal i rammeaftalens perioden

	Koncerter 2020 (Måltal)	Publikum 2020 (Mål 1500)	Koncerter 2021 (måltal) (Mål 8)	Publikum 2021 (Mål 1500)	Koncerter 2022** (Måltal) (Mål 8)	Publikum 2022 (Mål 1600)	Koncerter 2023 Måltal (Mål 8)
Koncerter i lokalområdet	15 (Mål 10)	1060 (Mål 1500)	12 (Mål 8)	1505	8 (Mål 8)	1435 (Mål 1600)	Mål 8
Koncerter i resten af landet	1 (Mål 2)	75 (Mål 200)	5 (Mål 1)	675	1 (Mål 1)	325 (Mål 300)	Mål 2
Koncerter i udlandet	1 (Mål 2)	0	0 (Mål 1)	0	0 (Mål 2)	0 (Mål 300)	Mål 1
Tværæsteti- ske koncerter	*	*	3 (Mål 8)	*	9 (Mål 6)	1525 (Mål 1.200)	Mål 8
Koncert i alt	18		17 (mål 18)		18 (Mål 17)	3235 (Mål 3400)	Mål 19

*Tallet er ikke registreret af den tidligere ledelse

** To planlagte koncerter blev primo 2022 aflyst pga. corona

Uddybende analyser og vurderinger.

Arten af koncertproduktioner 2022 med tilknyttede noter

Titel, koncertproduktion.	Status	Noter	Publikum Antal
<i>Njord festival</i>	<i>Aflyst pga. corona</i>		
<i>Bystrøm koncert</i>	<i>Aflyst pga corona</i>	<i>Britta Bystrøms værker blev indspillet som planlagt.</i>	
<i>Venedi koncert /Erik Højsgaard og Lars Klit.)</i>		<i>2 x urpremierer DR-transmission 2 nye værker bestilt af ATHELAS</i>	<i>100</i>
<i>Malko</i>		<i>Samarbejde med DR/DR Malko akademi B & U- projekt</i>	<i>250</i>
<i>Åbning Klang</i>		<i>DR Transmission Urpremiere værk bestilt af ATHELAS</i>	<i>250</i>
<i>Isang Yun</i>	<i>To koncertafviklinger</i>	<i>Samarbejde med Statens Museum for Kunst. Danmarkspremiere.</i>	<i>500</i>

<i>Nørgård 90 år</i>	<i>2 koncerter (Kbh og Hindsgavl)</i>	<i>DR-transmission</i>	<i>410</i>
<i>Den sidste Olie, Rønsholt</i>	<i>4 forestillinger plus 1 – udsolgt</i>	<i>Urpremiere ny opera. Samarbejde Opera festivalen.</i>	<i>500</i>
<i>Lisbon Floor, Matias Vestergaard</i>	<i>3 forestillinger plus 1. udsolgt</i>	<i>Urpremiere ny opera. Samarbejde Opera festivalen.</i>	<i>1000</i>
<i>Hvis du havde talt, Anders Nordentoft</i>	<i>Udsolgt</i>	<i>Urpremiere – værk bestilt af ATHELAS</i>	<i>125</i>
<i>Schnee, Hans Abrahamsen</i>	<i>Udsolgt</i>		<i>100</i>